„Straszny dwór” Stanisława Moniuszki

Scenariusz zaplanowany do realizacji w czasie 45-minutowej lekcji, której celem jest zapoznanie uczniów z tematyką i problematyką opery „Straszny dwór” Stanisława Moniuszki. Przedstawienie głównych bohaterów dzieła oraz ich scharakteryzowanie. Omówienie historii powstania utworu oraz wysłuchanie poszczególnych części opery. Wskazanie elementów narodowych, występujących w utworze oraz ich omówienie.

- „Straszny dwór” Stanisława Moniuszki

„Straszny dwór” Stanisława Moniuszki

„Straszny dwór” Stanisława Moniuszki

1.

Zapoznanie uczniów z tematyką i problematyką opery „Straszny dwór” Stanisława Moniuszki. Przedstawienie głównych bohaterów dzieła oraz ich scharakteryzowanie. Omówienie historii powstania utworu oraz wysłuchanie poszczególnych części opery. Wskazanie elementów narodowych, występujących w utworze oraz ich omówienie.

Umiejętności

Uczeń potrafi:

1. Omówić tematykę i problematykę opery „Straszny dwór” S. Moniuszki.
2. Przedstawić główne postaci występujące w operze oraz dokonać krótkiej ich charakterystyki.
3. Wyjaśnić pojęcie „narodowości”.
4. Omówić historię powstania omawianej opery.
5. Rozpoznać fragmenty wysłuchanych części „Strasznego dworu” oraz je nazwać*.*
6. *Wskazać elementy narodowe, zawarte w operze „Straszny dwór”.*

Metoda pracy

Metoda opisu z elementami pogadanki. Percepcja muzyczna. Analiza muzyczna – praca w grupach. Forma ćwiczeniowa.

Środki dydaktyczne

1. Podręcznik – Gwizdalska D., *Historia muzyki cz.1,* Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 2006

2. Stanowisko do odtwarzania płyt.

3. Nagranie CD lub video opery „Straszny dwór” Stanisława Moniuszki.

4. Karta pracy ucznia
5. Partytura opery

4. Przebieg lekcji

3. 1. Sprawdzenie obecności.
   2. Powtórzenie wiadomości poprzez odpytanie jednej osoby, z trzech ostatnich lekcji.
   3. Podanie tematu do zeszytu.

(10 min)

4. 4. Metodą opisu, omówienie historii powstania opery „Straszny dwór" Stanisława Moniuszki. Wskazanie elementów charakterystycznych dla tej opery. Omówienie stylistyki dzieła. Wymienienie elementów narodowych, występujących w operze. Na podstawie libretta oraz „Przewodnika operowego" J. Kańskiego, omówienie tematyki utworu.

- Notatka:

„Straszny Dwór" – opera w 4 aktach.

- Libretto: Jan Chęciński.

- Muzyka: Stanisław Moniuszko.

Opera „Straszny dwór" Stanisława Moniuszki (1819-1872 rok), do tekstu Jana Chęcińskiego, powstała „ku pokrzepieniu serc", po klęsce powstania styczniowego. „Straszny dwór" to opera, nad którą Moniuszko pracował najdłużej, bowiem około dwóch lat, do czego doliczyć trzeba jeszcze kilka lat, w czasie, których kompozytor dokonywał retuszów i uzupełnień. Ostatecznie utwór został ukończony w 1863 roku, pod koniec powstania styczniowego. Ukazanie przeszłości w pogodnych, pełnych ciepła barwach, w atmosferze patriotyzmu, stanowiło otuchę, tak potrzebną współczesnym w tamtych latach. Akcja dzieje się w połowie XVIII wieku, w szlacheckim dworze, w Kalinowie, a jej intryga osnuta jest wokół ślubów kawalerskich dwóch młodych rycerzy, którzy postanawiają nie wstępować w związki małżeńskie, aby być zawsze w pełnej gotowości do służby ku chwale ojczyzny. Jednak, gdy poznają piękne szlachcianki, córki Miecznika, łamią przyrzeczenie. Dzieło Moniuszki ukazuje życie i obyczaje polskiego dworu szlacheckiego. Jego muzyka, oparta na świetnych pomysłach melodycznych, doskonale charakteryzuje sytuacje sceniczne oraz z temperamentem je ubarwia. Szczególna rola przypada głosom męskim (polonezowa aria Miecznika, liryczna aria „z kurantem" Stefana, aria Skułoby), które tworzą najpiękniejsze fragmenty opery.

Cechy muzyki narodowej:

- utwory komponowane w języku narodowym,

- wykorzystanie w muzyce zwyczajów, tekstów, motywów ludowych,

- przedstawienie realiów historycznych charakterystycznych dla danej epoki,

- przedstawienie losów i historii narodu;

5. Metodą opisu, przedstawienie bohaterów opery „Straszny dwór” oraz dokonanie ich charakterystyki.

- Notatka:

Bohaterowie:

- Miecznik
- Hanna i Jadwiga - jego córki
- Damazy - zalotnik Jadwigi i Hanny
- Zbigniew i Stefan - bracia, towarzysze pancerni
- Maciej - stary sługa braci
- Skołuba - stary żołnierz i klucznik Miecznika
- Cześnikowa - stryjenka braci
- Marta - niewiasta pracująca w domu „panów braci”.

(25 min)

5. 6. Wysłuchanie fragmentów opery *„Straszny dwór”* lub obejrzenie przedstawienia na video. Wskazanie elementów narodowych występujących w operze. Praca z partyturą.
   7. Zapisanie notatki do zeszytu.

(10 min)

5. Bibliografia

a. Janusz Ekiert, *Bliżej muzyki. Encyklopedia*, wyd. Wiedza Powszechna, Warszawa 1994

b. Danuta Gwizdalska, *Historia muzyki cz.1,* Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 2006

c. Józef Kański, *Przewodnik operowy,* Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków1978

6.

Najważniejsze zagadnienia związane z tematem lekcji pt. ***„Straszny dwór” Stanisława Moniuszki.***

Zadanie domowe

Plik o rozmiarze 46.50 KB w języku polskim